חובות הלבבות — תוכחה

ברכי נפשי את יי וכל קרבי את שם קדשו:

נפשי. עוז תדרכי. וצורך ברכי. וחין לפניו תערכי. ושיחה לנגדו שפכי. והתעוררי משנתכי. והתבונני מקומכי. אי מזה באת ואנה תלכי:

נפשי. מתנומתך עורי. ולפני יוצרך שיר דברי. ולשמו זמרי. ונפלאותיו ספרי. וגורי ממנו באשר תגורי:

נפשי. אל תהיי כסוס כפרד אין הבין. וכשכור נרדם. ואיש נדהם. כי ממקור בינה קורצת. וממעין חכמה לקחת. וממקום קדוש הובאת. ומעיר גבורים הוצאת. מאת יי מן השמים:

נפשי. לבשי בגדי שכל. והתאזרי אזור בינה. ומלטי את נפשך. מהבלי פגרך. אשר את בו מתגוררת. ואל ישיאך לבך בנעם חמדותיו. ואל יסיתך בשכיות תאוותיו. אשר ימאסו כמו מים יתהלכו למו. וזכרי כי לא לעזר ולא להועיל ראשיתם. כי אם לבשת וגם לחרפה אחריתם:

נפשי. שוטטי ברחובות תבונתך. וסבי בחדרי חכמתך. ובואי עד תכונת בנין משכיתך. אשר בעפר יסודו. הלא הוא גוף נמאס ופגר מובס. קרוץ ממעין נרפש. וממקור משחת. בנוי מטפה סרוחה. שרופה באש כסוחה. גולם כדמות תולעה. והיה רק זועה. עצור ברחם מטנף. סגור בבטן מלכלך. ילד בצירים וחבלים. לראות עמל והבלים. כל היום התאוה תאוה. וסר ממוסר וממצוה. בחשך בא ובחשך ילך. דל אביון עני והלך. לא דעת לו מבלעדך. ולא תבונה לו מבלתך. בחייו עפר ובמותו אפר. בעודו תולעים יסובבהו. ואחריתו רמה וגוש עפר יכסוהו. לא ידע בין ימינו לשמאלו. טמון בארץ חבלו. לכן לכי את ומלכי עליו. כי לבני חכמה מלוכה תאות. ועבד אויל לחכם לב. ואל תלכי בשרירות לבך הרע. ואל תנקשי במועצותיו. ומאסי בבצע מעשקותיו. ואל תבטחי בעושק ובגזל אל תהבלי. כי העושק יהולל חכם ויאבד לב מתנה:

נפשי. שיתי לבך למסלה דרך הלכת. כי הכל היה מן העפר. אמנם הכל שב אל העפר. ולכל נברא ונוצר. יש קץ ותכלית. לשוב אל הארץ אשר ממנה לקח. והחיים והמות אחים. שבתם יחד איש באחיו ידבקו. יתלכדו ולא יתפרדו. אחוזים בשתי קצות גשר רעוע. וכל ברואי תבל עוברים עליו. החיים מובאו והמות מוצאו. החיים בונה והמות סותר. החיים זורע והמות קוצר. החיים נוטע והמות עוקר. החיים מחביר והמות מפריד. החיים מחריז והמות מפזר. ודעי נא וראי כי גם עליך תעבור כוס. ותצאי ממלון חדרך כרגע. כי יקרך עת ופגע. ותשובי אל בית עולמך. ביום ההוא תרצי פעלתך. ותקחי משכרתך. חלף עבודתך. אשר יגעת בו בעולם הזה. אם טוב ואם רע. לכן שמעי נא וראי והטי אזנך. ושכחי עמך ובית אביך. וקומי רני למלכך. יומך ולילך. שאי אליו כפים. והשתחוי

לו אפים. ועפעפיך יזלי מים. בכריעה על ברכים. אולי יתאו המלך יפיך. וישא פניו אליך. וישם לך שלום. ויחון עליך בימי עניך. בעולם הזה. ואחרי שובך למנוחיכי. כי מעודך גמל עליכי:

נפשי. הכיני צדה לרוב אל תמעיטי. בעוד בחיים חיתך ויש לאל ידך. כי רב ממך הדרך. ואל תאמרי למחר אקח צדה כי פנה היום. ולא תדעי מה ילד יום. ודעי כי תמול לעד לא ישוב. וכל אשר פעלת בו. שקול וספור וחשוב. ואל תאמרי מחר אעשה. כי יום המות מכל חי מכסה. מהרי עשות בכל יום חקו. כי המות בכל עת ישלח חצו וברקו. ואל תתמהמהי מעשות חק דבר יום ביומו. כי כצפור נודדת מן קנה כן איש נודד ממקומו. ואל תדמי בנפשך. כי אחרי צאתך ממסגר פגרך. תשובי לתוכחת. ממשובה נצחת. כי לא יתכן לך אז עשות טוב ורע. ולא יועילך תשובה ממשובה. ולא הנחם לך מרשע. ואשמה ופשע. כי העולם ההוא. נכון לחשבון. וספר כל סתום וצפון. אשר ביד כל אדם חתום. וערוך לשלם שכר טוב. ליראי יי ולחושבי שמו. ולהנקם בו נקם ברית מן שוכחי אל. האומרים לאל סור ממנו. ודעת דרכיך לא חפצנו. מה שדי כי נעבדנו. ומה נועיל כי נפגע בו:

נפשי. אם חכמת חכמת לך. ואם לצת אתך תלין משוגתך. שמעי מוסר וחכמי ואל תפרעי. שיתי על לבך תמיד. דברי קהלת בן דוד. סוף דבר הכל נשמע. את האלהים ירא ואת מצותיו שמור. כי זה כל האדם. כי את כל מעשה האלהים יביא במשפט. על כל נעלם. אם טוב ואם רע. ואל תשכחי ביד כל אדם יחתום. לדעת כל אנשי מעשהו. וזכרי אין חשך ואין צלמות. להסתר שם פועלי און. בקשי את יי קונך. בכל כחך ואונך. בקשי צדק בקשי ענוה. אולי תסתרי ביום אף יי. וביום חרון אפו. ותזהירי כזהר הרקיע וכצאת השמש בגבורתו. ותזריח עליך שמש צדקה ומרפא בכנפיה. ועתה קומי לכי והתחנני לאדוניך. ושאי זמרה לאלהיך. הללי יה כי טוב זמרה לאלהינו. כי נעים נאוה תהלה: